

AV TUVA BJØRKVOLD, FORFATTER, RESSURSLÆRER
FOR NYSJERRIGPER OG HØGSKOLELEKTOR I
NORSK VED HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS

Spørjeord

Undervisningsopplegg til artikkelen «Lynrask havkjempe» i Nysgjerrigper nr. 4-14

FOTO: PICTUREPOINT.NO

Å stille spørsmål sjølv til teksten ein les, gjer at ein må forstå han. Det er ein effektiv måte å trekkje ut sentrale moment i ein tekst. For elevane kan det vere enklare å ta utgangspunkt i spørjeorda når dei skal lage spørsmål, av di det automatisk blir spørsmål. Det gir også ein generell strategi for lesing som elevane kan nytte sidan, både for å overvake eiga lesing og for å samarbeide med andre om ein sakprega tekst. Målet er at spørsmåla til saman skal få med seg det viktigaste i artikkelen. Detaljar skal ikkje med i spørsmåla.

Det lettaste er å starte med spørjeorda som gjerne gir faktasvar i form av tal, namn eller få ord. *Kva*, *kor* (*fort, langt, snart, ofte ...*) og *kvar* er ein god start. Syn for elevane korleis dei kan lage spørsmål som gir relevante svar om temaet i artikkelen. Gå vidare med spørjeorda som treng større forståing i svara, *korleis* og *kvifor*. Hugs at elevane må kunne svare på spørsmåla sjølve, elles kan dei ikkje kontrollere om det andre svarer, er rett.

Når elevane har laga spørsmål, skal dei stille desse til ein annan elev. Den andre eleven skal svare, utan å titte i teksten. Om dette er vanskeleg, kan han titte, eventuelt få hjelp av den fyrste eleven til å finne svaret.

Om Nysgjerrigper og Lesekroken

Nysgjerrigper er Noregs forskingsråd sitt tilbod til alle elevar og lærarar på 1.–7. steg. Vitskapsmagasinet Nysgjerrigper, nettstaden nysgjerrigper.no, konkurransen Årets Nysgjerrigper og ulike lærartilbod er viktige delar av verksemda. Les meir på nysgjerrigper.no

Med Lesekroken gir Nysgjerrigper tips til korleis tekstane i bladet kan brukast til å auke lesekompetansen i alle fag hos elevane. Les meir på nysgjerrigper.no/lesekroken

Av Tuva Bjørkvold

Oppgaver til «Lynrask havkjempe»

1. Kva trur de?

Snakk saman to og to.

Korleis trur de ein rekordrask fisk ser ut?

2. Detektivlesing

- Kvifor trur du fisken på biletet heiter *seglfisk*?
- Kva for andre dyr veit du om som er omtrent like raske eller raskare enn seglfisken? (Tips: Titt på andre artiklar i bladet.)
- Kva for funksjon har ryggen til fisken?

3. Lag spørsmål med spørjeord

Jobb aleine med å lage spørsmål.

- Lag spørsmål til artikkelen som startar med spørjeorda under.
Eksempel: Kor ... Kor fort kan seglfisken symje?
 Kvar...
 Kva...
 Korleis...
 Kvifor...

Jobb saman to og to.

- Still spørsmåla dine til ein annan elev. Om den andre ikkje veit svaret, peik på kvar i teksten ein kan finne svaret.
- Svar på spørsmåla til ein annan elev, helst utan å titte i teksten.

